

Leena Mertanen

Kauhavan kaupunginkirjaston kokoelman arviointia

Nollalainat alaluokissa 39 ja 69

Opinnäytetyö

Syksy 2011

Kulttuurialan yksikkö

Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Kulttuurialan yksikkö

Koulutusohjelma: Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma

Tekijä: Leena Mertanen

Työn nimi: Kauhavan kaupunginkirjaston kokoelman arviointia: nollalainat alaluokissa 39 ja 69

Ohjaaja: Haasio, Ari

Vuosi: 2011

Sivumäärä: 28

Liitteiden lukumäärä:1

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia ja arvioida Kauhavan kaupunginkirjaston kokoelmaa. Tutkimuskohteeksi valittiin aikuisten tietokirjallisuus kirjaston esityksestä. Tutkimus keskittyi alaluokkien 39 ja 69 nollalainoihin. Nollalainoista tutkittiin niiden yleisyyttä, ikää, julkaisukieltä ja sijaintia kokoelmassa. Tutkimukseen käytettävä aineisto saatiin kirjastojärjestelmästä.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvantitatiivista tutkimusta, joka soveltuu hyvin tilastoaineiston analysointiin. Tutkimuksen tavoitteena oli löytää mahdollisia syitä nollalainoille. Teoriaosuudessa käsiteltiin yleisesti kirjastojen kokoelmatyötä. Kokoelman elinkelpoisuus ja laadukkuus riippuvat kokoelman uudistamisesta. Poistojen ja hankinnan tulisikin olla tasapainossa kokoelmatyössä.

Tutkitut aikuisten tietokirjallisuuden alaluokat sisältävät melkoisesti vanhaa aineistoa. Luokassa 39 nollalainattuja teoksia oli melkein 30 % luokan teoksista. Henkilökunnan mukaan luokkaan on haluttu monipuolinen kokoelma. Vanhemman materiaalin tarvetta kokoelmassa perustellaan aineiston hankintahinnalla ja sillä, ettei sitä ole helposti enää saatavilla. Nollalainattu aineisto oli luokassa 39 suurelta osin englanninkielistä. Vastaavasti eniten lainatut teokset alaluokassa 39 olivat uudehkoa ja suomenkielistä kirjallisuutta.

Alaluokassa 69 nollalainojen määrä luokittain ja vuosiryhmittäin oli tasaisempaa kuin alaluokassa 39. Nollalainojen osuus alaluokan 69 aineistosta oli 15,9 %. Tämäkin luku on korkea, mutta alaluokan 69 aktiivisen käytön syynä lienee tehtyjen poistojen onnistuminen ja kokoelman käytettävyyden paraneminen.

Avainsanat: kokoelmatyö, nollalaina, tietokirjallisuus

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: Culture

Degree programme: Library and Information Services

Author: Leena Mertanen

Title of thesis: Collection evaluation in Kauhava city library: zero loans in subclasses 39 and 69

Supervisor: Ari Haasio

Year: 2011

Number of pages: 28

Number of appendices: 1

The goal of this thesis was to research and evaluate the book collection in Kauhava city library. The main research target was library's adult section and its non-fiction collection. The research is directed to subclasses 39 and 69. Especially subclasses zero loans. The zero loans were categorized by date of publication, language of publication and location in the collection. The Research method in this study was quantitative.

The libraries are build around their collection. It is vitally important to develop the collection. In nowadays it is a challenge to the library staff. They have to keep up all the new things and equipments.

The zero loans were quite common in both subclasses. In subclass 39 the result was high, nearly 30 % of the entire book collection. The situation in subclass 69 was better. The count of zero loans was 15, 9 %. This result will be affecting in libraries collection development.

Keywords: collection development, zero loans, non-fiction books

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuvio- ja taulukkoluetelo.....	5
Käytetyt termit ja lyhenteet	6
1 JOHDANTO	7
2 KOKOELMATYÖ	8
2.1 Kokoelmatyö kirjastoissa.....	8
2.2 Kokoelmatyön kehittäminen	9
2.3 Kokoelmatyö Kauhavan kaupunginkirjastossa.....	11
3 TAUSTAA TUTKIMUKSELLE	13
3.1 Tutkimusongelma ja tavoitteet.....	13
3.2 Käytettävät tutkimusmenetelmät	13
3.3 Kauhavan kaupunginkirjasto	14
4 TUTKIMUS.....	16
4.1 Tutkimusaineisto ja sen työstäminen	16
4.2 Nollalainat alaluokassa 39	19
4.3 Nollalainat alaluokassa 69	21
5 YHTEENVETO JA LOPPUPÄÄTELMÄT.....	24
LÄHTEET	26
LIITTEET	28

Kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvio 1. Evansin kokoelmien kehittämisen malli.....	10
Kuvio 2. Aineistojen jakautuminen alaluokissa 39 ja 69.....	18
Kuvio 3. Alaluokan 39 nollalainojen julkaisuvuodet.....	20
Kuvio 4. Alaluokan 69 nollalainojen julkaisuvuodet.....	22
Taulukko 1. Alaluokan 39 nollalainatut teokset vuosiryhmittäin ja alaluokittain.....	19
Taulukko 2. Hankinnat ja poistot alaluokassa 39	21
Taulukko 3. Alaluokan 69 nollalainatut teokset vuosiryhmittäin ja alaluokittain	22
Taulukko 4. Hankinnat ja poistot luokassa 69.....	23

Käytetyt termit ja lyhenteet

Avokokoelma	Avokokoelmalla tarkoitetaan sitä osaa kokoelmasta, jota asiakas pääsee vapaasti selaamaan.
Evaluoida	Evaluoinnilla tarkoitetaan tässä työssä aineiston arviointia.
Kirjastokimppa	Kirjastokimpalla tarkoitetaan kirjastojen alueellista yhteistyötä. Kirjastoilla on käytössään esimerkiksi yhteinen kirjastojärjestelmä ja aineiston kuljetuspalvelu.
Nollalaina	Nollalainalla tarkoitetaan tässä työssä aineistoa, jota ei ole lainattu kertaakaan aineiston tarkasteluajana 1.1.2006–31.12.2010.

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan Kauhavan kaupunginkirjaston kokoelmaa ja sen käyttöä. Tutkimuksen kohteina ovat aikuisten tietokirjallisuuden pääluokkien 3 ja 6 alaluokat 39 ja 69. Nämä luokat valittiin tutkimukseen kirjaston ehdotuksesta. Tutkimus keskittyy luokkien nollalainoihin eli kokoelman siihen aineistoon, jota ei syystä tai toisesta lainata. Aineisto tutkimukseen saadaan kirjaston käyttämästä kirjastojärjestelmästä. Tilastotietoa on haettu aikaväliltä 1.1.2006–31.12.2010.

Opinnäytteen tavoitteena on selvittää nollalainojen yleisyyttä ja syitä nollalainoihin. Nollalainoista tutkitaan niiden osuus kokoelmassa luokittain, ikärakenne ja sijainti kokoelmassa (avokokoelma tai varasto). Tutkimuksessa analysoidaan myös valittujen alaluokkien tilastot poistoista ja hankinnoista. Opinnäytteessä pohditaan kuinka kokoelmaa voitaisiin kehittää saatujen tutkimustulosten perusteella. Teoriaosuudessa käydään läpi yleisesti kirjastojen kokoelmatyötä. Tutkimuksessa käytetään kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä. Kauhavan kokoelmatyön osalta tietoa saadaan myös haastattelemalla kirjaston henkilökuntaa.

Kirjastot rakentuvat kokoelmien ympärille ja kokoelmatyö on niiden ydinosaamisaluetta. Haasteita kokoelmatyöhön tuovat tiedonhankinnan, kirjastonkäytön ja lukemiskulttuurin muutokset sekä elektronisen aineiston lisääntyminen ja monimuotoisuus. Nämä luovat kirjastojen henkilökunnalle paineita muuttaa perinteisiä kirja-aineistoon perustuvia kokoelmia yhä monimuotoisemmiksi. Muutos ei kuitenkaan tapahdu hetkessä vaan kokoelma tulisi nähdä eräänlaisena elävänä organismina, joka elää tässä päivässä, jolla on juuret menneisyydessä ja katse tulevaisuudessa.

2 KOKOELMATYÖ

2.1 Kokoelmatyö kirjastoissa

Kirjastotyön perusta on kokoelmissa ja Raine Wilénin (2007, 7) sanoin, ilman kokoelmaa ei ole kirjastoa. Kokoelmatyöllä pyritään luomaan kirjastoihin kokoelmia, jotka vastaavat asiakkaiden tarpeita. Kokoelmatyötä voi kuvata prosessiksi, jossa lähtökohtana on kirjaston henkilökunnan asiantuntijuus kirjallisuudesta ja lopputuloksena tyytyväinen asiakas. Kaikkea toimintaa näiden välissä voidaan pitää kokoelmatyönä. (Wilén 2007, 10–11.)

Kokoelmatyötä tehdään kirjastoissa jatkuvasti, sillä kokoelman tila ei ole pysyvä vaan jatkuvassa muutoksessa. Kirjoja hankitaan, järjestetään, varastoidaan ja poistetaan aina uudelleen ja uudelleen. Kirjastojen laatimat kokoelmatyön periaatteet määrittävät tätä toimintaa. Nämä raamit kokoelmalle muodostuvat kirjastoissa tarjolla olevasta kirjallisuudesta, henkilökunnan näkemyksistä, aiemmista toimintatavoista, asiakkaiden tarpeista ja kirjaston käsityksestä omasta roolistaan toimijana. (Hypén 2006, 11.)

Kokoelmatyötä voidaan lähestyä kahdelta eri suunnalta. Se voidaan nähdä joko käytännön tekemisenä tai yleisenä kokoelmia koskevana pohdintana. Käytännön näkökulmasta kokoelmatyötä ovat kirjastojen henkilökunnan päivittäiset rutiinit. Kirjastoissa mietitään kokoelman tilaa muun työn ohessa. Pohdinnan alaisena ovat esimerkiksi kokoelman kunto, järjestys, poistojen tai varastoinnin tarve, uusien aineistojen hankinta ja niiden hyllykuntoon saattaminen. Nämä toimet ovat arkipäivää kirjastoissa, mutta toimintatapojen muutosta ei yleensä pohdita. Asiat etenevät tutulla kaavalla vuodesta toiseen. Kuitenkin toiminnassa voisi olla kehittämistä esimerkiksi kokoelmien paremman käytettävyyden edistämiseksi. (Wilén 2007, 18.)

Toinen näkökulma kokoelmiin on miettiä asioita sekä henkilökunnan (sisäiset toimijat) että asiakkaiden (ulkoiset toimijat) näkökulmista. Kuinka asiakkaat kokevat kokoelman lähestyttävyyden ja löytävät tarvitsemansa aineiston hyllyistä. Aineistojen järjestämislogiikka hyllyille voi olla asiakkaille vieras. Kirjaston käyttäjät

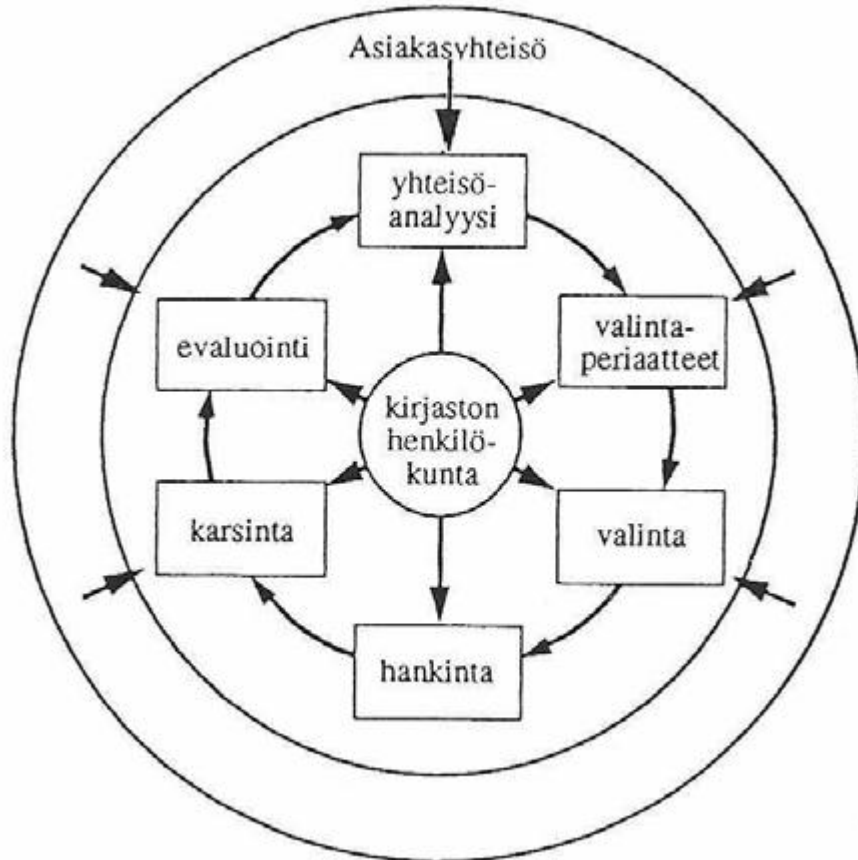
voivat tällöin kokea kokoelman käytön hankalana. Aineiston luokkajako ei avaudu kaikille, varsinkaan jos sen käytöstä ole kokemusta. (Wilén 2007, 18–19.)

Kirjastojen toiminta on elänyt muutoksessa viimeiset 10–15 vuotta. Tänä aikana on koettu muun muassa tietotekniikan lisääntyminen kirjastotyössä. Alalla toimivien henkilöiden toimenkuva on muuttumassa. Aiemmin vallalla olleita käsityksiä eri tiedonalat hallitsevasta ammattilaisesta on syytä muuttaa. Nykypäivänä on mahdotonta seurata kaikkea julkaistavaa aineistoa. Julkaisujen muodot ovat lisääntyneet ja painetun aineiston rinnalla e-aineiston määrä kasvaa. Uudelleen organisoitumista ja kirjastotoiminnan alueiden muutoksia on odotettavissa ainakin suurimmissa kirjastoissa. (Hypén 2006, 14.)

Muutokset tuovat haasteita kokoelmatyöhön. Kokoelmien kehittäminen, aineiston valinta ja hankinta sekä erityisesti digitaaliset julkaisukokoelmat ovat lisänneet ongelmia kokoelmatyössä. (Wilén 2007, 7.)

2.2 Kokoelman kehittäminen

Kokoelmatyön tärkeimpiä tehtäviä on kehittää kokoelmaa. Kehittämisen tarve ei ole riippuvainen yksin kirjaston asiakkaista tai koosta. Kokoelmankehittämisen malleja on useita, mutta yksi käytetyimmistä on G. E. Evansin prosessimalli (Kuvio 1). Kokoelmien kehittäminen on maailmanlaajuinen käytäntö kirjastoissa. Kehittäminen aloitetaan analysoimalla palveltavaa yhteisöä. Yhteisöanalyysillä selvitetään millaisia tiedontarpeita kirjaston vaikutusalueella asuvilla henkilöillä on. Tutkimuksessa ovat mukana myös kirjaston ei-käyttäjät. Yhteisöanalyysillä saadaan tietoa kokoelman valintaperiaatteisiin ja hankintoihin. Yhteisöanalyysistä saatua tietoa käytetään Evansin mallin seuraavassa valintaperiaatteiden vaiheessa. Saatua tietoa voidaan hyödyntää valintapolitiikkaa ohjaavien suuntaviivojen määrittelyssä ja juuri sopivan aineiston valinnassa. (Evans 2000, 18.)

Kuvio 1. Evansin kokoelmien kehittämisen malli. (Pappila 2004, Evansin mukaan.)

Evansin mallin seuraavassa vaiheessa suoritetaan aineiston valinta. Valintaan vaikuttavat kirjaston laatimat kokoelmatyön tavoitteet yhdessä henkilökunnan arvioiden kanssa. Valintaa pidetään yhtenä tärkeimmistä osa-alueista kokoelmatyössä. Valintatilanteessa henkilökunta arvioi mitä aineistoa kokoelmaan kannattaa hankkia ja mitkä jätetään hankkimatta. Valintaan voivat vaikuttaa aineiston sisällölliset seikat, hinta, hankintapolitiikka ja käyttäjien tarpeet. Kirjaston hankintoihin käytettävissä olevat määrärahat eivät koskaan riitä kaikkeen, joten välillä pitää valita asiakkaiden vaatimusten ja sisällön laadukkuuden väliltä. Hankintaa kirjaston kokoelmaan voidaan tehdä usealla eri tavalla: ostamalla, vaihtamalla tai lahjoitusten kautta. Hankintaan kuuluvat myös tilausten tekeminen, aineiston viimeistely lainauskuntoon ja laskutuksesta huolehtiminen. (Evans 2000, 19.)

Seuraavassa vaiheessa Evansin mallissa on karsinta. Karsintaa suoritetaan poistamalla aineistoa, joko kokonaan tai siirtämällä sitä varastoon. Ajan kuluessa lähes jokaisen kirjan tai muun materiaalin alkuperäinen hyödyllisyys vähenee. On tullut aika karsia kokoelmaa. Tämä voi olla kirjastoille vaikeaa, mutta ilman poistoja kokoelman käyttö hankaloituu. Kokoelman evaluointi eli arviointi, on mittari, jolla kirjasto voi arvioida heikkouksiaan ja vahvuuksiaan. Tehokas evaluointi helpottaa kirjaston käyttäjiä ja henkilökuntaa kokoelman käytettävyydessä. (Evans 2000, 19.)

2.3 Kokoelmatyö Kauhavalla

Kauhavan ja sen lähikuntien kuntaliitos vuoden 2009 alussa on vaikuttanut kokoelmatyöhön. Alkuvaiheessa tavoitteena on ollut kokoelmien ja käytäntöjen yhtenäistäminen. Aineistojen arviointia ja päällekkäisyyksiä käydään edelleen läpi. Kuntaliitoksen aikaan kaikilla kirjastoilla oli käytössään sama Axiell Oy:n kirjastojärjestelmä Origo, joten kokoelmatietojen ja asiakastietokantojen yhtenäistäminen sujui jouhevasti. (Huhtamäki 2011.)

Kauhavan kaupunginkirjaston kokoelmatyötä ohjaa kirjaston laatima muistio Kirjastoaineiston valinta ja poistoperiaatteet. Valinta- ja poistoperiaatteet on laadittu kirjastolain asettamien vaatimusten pohjalta ja niitä on täydennetty kirjaston omalla ohjeistuksella. Kirjastoaineiston valinnan tavoitteena on huomioida asiakkaiden tarpeet laaja-alaisesti ja tasapuolisesti. Tavoitteena on monipuolinen, ajantasainen ja laadukas kokoelma. Kirjastoon ei hankita ihmisoikeuksia loukkaavaa tai vähemmistöjä halventavaa aineistoa. (Kirjastoaineiston valinta ja poistoperiaatteet 2011.)

Hankinnat kilpailutetaan muutaman vuoden välein ja tällä hetkellä pääosa kirjaston aineistosta tulee Kirjavälityksen kautta. Erikoisalojen aineistoa hankitaan myös muilta toimittajilta kuten Euro Publications. (Huhtamäki 2011.)

Kauhavan kaupunginkirjaston usean toimipisteen kokoelmat täydentävät toisiaan, jolloin asiakkaiden käytössä on monipuolinen kokoelma. Kokoelmien laajuuteen ja sisältöön vaikuttavat myös asiakkaiden toiveet, kysyntä ja käyttötilastot.

Vieraskielistä aineistoa hankitaan täydentämään suomenkielistä kokoelmaa. Kauhavan eri toimipisteissä on kotiseutukokoelmia, joihin hankitaan Kauhavaan liittyvää ja kauhavalaisten tuottamaa aineistoa. (Hautala 2011; Huhtamäki 2011.)

Kokoelmaa päivitetään hankkimalla, korjaamalla, varastoimalla ja poistamalla aineistoa. Varastointi ja poistot edesauttavat kokoelman pitämistä ajantasaisena, hyväkuntoisena ja asiakkaiden tarpeet huomioon ottavana. Varastoitu aineisto on vanhentunutta tai vähän kysyttyä, mutta sisällöltään merkittävää. Myös historiallisesti mielenkiintoinen sekä huonokuntoinen, mutta kysytty aineisto löytyy varastosta. Varastoinnissa huomioidaan valtakunnallisen Varastokirjaston kokoelmat ja niiden hyödyntäminen. Kokoelmasta poistamisen perusteina on aineiston huono kunto, vanhentunut sisältö, vähäinen käyttö tai katoaminen. Poistettua aineistoa voidaan myydä, jos se on käyttökelpoista. Huonokuntoinen aineisto hävitetään yleensä kierrättämällä. (Kirjastoaineiston valinta ja poistoperiaatteet 2011; Huhtamäki 2011.)

Aikuisten tietokirjallisuuden kokoelma koetaan tällä hetkellä melko kattavaksi. Kuntaliitoksen mukana tullut monen toimipisteen verkosto mahdollistaa aineiston hankinnan ja hajauttamisen eri toimipisteiden kesken. Kaikilla ei tarvitse olla samoja kirjoja, vaan niitä voidaan helposti kierrättää toimipisteestä toiseen. Kauhavalla ja muissa Lakia–kimpan kirjastoissa on käytössä kaksi kertaa viikossa tapahtuva aineiston kuljetus toimipisteestä toiseen. Henkilökunnan mielestä tätä kuljetusta ei vielä hyödynnetä täysimääräisesti. (Huhtamäki 2011; Karppi 2011; Rasku-Stenbacka 2011.)

Aikuisten tietokirjallisuus on melko hyvin asiasanoitettu. Kokoelmaa käydään parhaillaan läpi ja samalla tarkistetaan myös asiasanat. Tämä työ on jatkuvaa, mutta tällä hetkellä varaudutaan uuden kirjastojärjestelmän tulemiseen muun muassa aineiston karsinnalla ja poistoilla. Tämä työ tuo myös jäljelle jäävää kokoelmaa paremmin esiin ja lisää sen käytettävyyttä. (Hautala 2011)

3 TAUSTAA TUTKIMUKSELLE

3.1 Tutkimusongelma ja tavoitteet

Opinnäytteeni käsittelee kokoelmatyötä kirjaston henkilökunnan näkökulmasta. Tutkimuskohteena ovat aikuisten tietokirjallisuuden alaluokat 39 ja 69. Tutkimus keskittyy kyseisten luokkien nollalainoihin. Kokoelmaa analysoidaan tilastojen avulla vertailemalla luokkien sisäisiä lainamääriä, hankintaa ja poistoja toisiinsa. Näistä tilastoista voidaan mahdollisesti tutkia toteutuuko Kauhavalla kansainvälisten suositusten (Unesco) mukainen 8 %:n vuosittainen aineiston vaihtuvuus (Yleisten kirjastojen laatusuositus 2010, 49). Voidaanko tilastoja tutkimalla ja analysoimalla löytää syitä aineiston ei-lainaukseen. Saadakseni lisätietoa Kauhavan kokoelmatyöstä haastattelin kirjaston henkilökuntaa. Lisäksi kysyin mielipiteitä aikuisten tietokirjallisuuden tämän hetkisestä tilasta.

3.2 Käytettävät tutkimusmenetelmät

Tässä tutkimuksessa käytetään kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä. Kvantitatiivinen tutkimus sopii tähän työhön, sillä tutkimusaineisto on tilastomuodossa. Kanasen (2008, 10) mukaan kvantitatiivinen tutkimus pyrkii yleistämään asioita saatujen tutkimustulosten avulla. Tämän työn tarkoituksena on selvittää kahdessa eri luokassa olevia nollalainoja. Tutkimustulosten yleistettävyys on hyödyllistä näille molemmille ja koko kokoelmatyölle kirjastossa.

Tutkimusaineiston keräämiseen käytetään tilastollisia menetelmiä. Saatuja lainauslistoja ja tilastoja työstetään Excel-ohjelmassa. Tutkimuksessa on myös piirteitä kvalitatiivisesta tutkimuksesta. Näitä kahta suuntausta ei voida täysin erottaa toisistaan, kuin harvoissa tapauksissa.

Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2009, 135–136) mukaan vastakkainasettelu kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksen välillä on tarpeetonta. Pelkästään tutkimusaineiston keruumenetelmien karkealla jakamisella numeerisiin ja ei-numeerisiin ei voi täysin määrittää koko tutkimusta. Kvalitatiivinen eli laadullinen

tutkimus voi täydentää kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta. Usein tutkimustulosten tulkinnassa toimitaan näin.

Kanasen (2008, 10) mielestä kvantitatiivisen tutkimuksen voi aloittaa vasta, kun tutkimuksen kohde on tarkasti selvillä. Kvantitatiivisen tutkimus perustuu mittaamiseen ja sen tarkoituksena on tuottaa yleistettävää ja luotettavaa tietoa.

Kvantitatiivinen tutkimus on yleensä prosessi, joka etenee vaihe vaiheelta. Aluksi määritellään tutkimusongelma, johon halutaan vastaus. Toisessa vaiheessa määritellään tieto, jonka avulla tutkimusongelma selviää. Tämän jälkeen mietitään mistä tietoa olisi saatavilla ja kuinka se saadaan kerätyksi. Tiedon määrittämisen jälkeen mietitään millaisia kysymyksiä tiedosta johdetaan. Kysymykset voi nähdä eräänlaisin mittareina, jolla selvitetään tutkimuskohdetta. Kvantitatiivinen tutkimus etenee tiedonkeräys vaiheeseen ja sen jälkeen voidaan saatua aineistoa alkaa analysoidaan. (Kananen 2008, 11–13.)

3.3 Kauhavan kaupunginkirjasto

Kauhavan kaupunginkirjasto on yleinen kirjasto, joka sijaitsee Etelä-Pohjanmaan maakunnassa Kauhavan kaupungissa. Aukkaita kaupungissa oli vuoden 2010 lopussa 17.308. (Kauhavan kaupunki, [viitattu 5.11.2011].) Kaupunki ja myös kirjasto elää vielä muutoksen aikoja. Vuoden 2009 alussa Kauhavalla ja sen lähikunnissa toteutettiin kuntaliitos, jonka tuloksena syntyi uusi Kauhavan kaupunki. Kuntaliitoksessa yhdistettiin Alahärmän, Ylihärmän ja Korttesjärven kunnat vanhaan Kauhavan kaupunkiin (Kauhavan, Korttesjärven... 2008.) Kuntaliitos toi mukanaan muutoksia myös kirjaston organisaationrakenteeseen. Aiemmin kaupungin alueella toimivat vain kaupunginkirjasto ja kirjastoauto. Kauhavan kaupunginkirjastosta tuli uudessa organisaatiossa pääkirjasto ja entiset kunnankirjastot muuttuivat pääkirjaston alaisiksi lähikirjastoiksi. Kuntaliitoksen myötä kirjastoauton toiminta-alue on laajentunut käsittämään koko uuden kaupungin alueen. Aiemmin Alahärmässä toimineen kirjastoauton toiminta lakkautettiin uudessa organisaatiossa. (Huhtamäki 2011.)

Kauhavan kaupunginkirjastossa työskentelee kirjastotoimenjohtaja, yhdeksän kirjastovirkailijaa ja kolme kirjastonhoitajaa neljässä eri toimipisteessä ja kirjastoautossa. Jokaisessa lähikirjastossa on kaksi työntekijää ja kirjastoautossa työskentelee laskennallisesti 1,5 henkilöä. Yksi virkailijoista työskentelee puolet työajasta kirjastoautossa ja toisen puolen pääkirjastossa. Pääkirjaston henkilökuntamäärä on 5,5 henkilöä. (Huhtamäki 2011.)

Kauhavan pääkirjaston kokoelmatyössä on otettu huomioon kaupungin erityispiirteitä. Yrittäjäyys on alueella vilkasta ja paikkakunnalla on ollut eritasoista alan koulutusta vuosikymmeniä. Kaupungin alueella toimii myös usean eri alan teollisuutta. Toinen kaupunkikuvaa hallitseva toimia on Puolustusvoimien Lentosotakoulu, joka on toiminut kaupungissa vuodesta 1929 (Reiman & Nikunen 1998, 23). Ilmavoimat näkyvät ja kuuluvat kaupungin elämässä monella tapaa. Kirjaston kokoelmatyössä on huomioitu ympäröivän yhteisön erityisaloja, joten pääluokkien 3 ja 6 kirjallisuutta on pyritty hankkimaan kirjastoon kattavasti. (Huhtamäki 2011.)

4 TUTKIMUS

4.1 Tutkimusaineisto ja sen työstäminen

Kauhavan kaupunginkirjaston kirjakokoelman suuruus oli vuoden 2010 lopussa 179123 nidettä. Tästä aikuisten tietokirjallisuutta oli 68422 nidettä ja aikuisten kaunokirjallisuutta 60287 nidettä. (Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2010.) Kauhavan pääkirjaston vastaavat tilastotiedot saatiin kirjastojärjestelmästä. Pääkirjaston nidemäärä oli yhteensä 65810 nidettä. Kirjaston kokoelmasta aikuisten kaunokirjallisuutta oli 24569 nidettä ja tietokirjallisuutta 26213 nidettä.

Aineisto tutkimukseen saatiin kirjaston käyttämästä kirjastojärjestelmästä. Aineistohaun rajaukset koskivat Kauhavan pääkirjastoa, aikuisten tietokirjallisuutta, kirja-aineistoa, vähiten lainattuja ja ennen vuotta 2011 ilmestyneitä teoksia. Tutkimusaineistoa haettiin aikaväliltä 1.1.2006–31.12.2010. Haut tilastoista on tehty pääluokkien 3 ja 6 alaluokista 39 ja 69. Tutkimuksessa ei huomioitu lähikirjastoja tai kirjastoautoa. Luokkakohtaiset tilastot hankinnoista ja poistoista ovat pääluokista 3 ja 6, sillä kirjastojärjestelmästä ei ollut mahdollista hakea tilastoja alaluokkien tarkkuudella.

Aineiston tutkimusta varten se siirrettiin Excel-taulukoon. Tutkimusaineiston läpikäynti ja kategorioiminen vei suurimman osan ajasta. Kaikki lainauslistat piti tarkistaa mahdollisten sinne kuulumattomien teosten osalta. Jostakin syystä osa kotiseutukokoelman ja käsikirjaston kirjoista näkyi listoilla. Nämä teokset piti poistaa ennen tutkimuksen aloitusta. Samoin tehtiin muiden luokkien kirjoille, joita löytyi muutamia edellä mainituista listoista. Aineistoa on ryhmitelty seuraavien ominaisuuksien mukaan: alaluokka, lainauskerrat, julkaisuvuosi ja sijaintipaikka.

Tämän jälkeen nollalainalistojen teokset käytiin läpi kirjaston tietokannasta. Syynä tähän oli, ettei listoista suoraan ilmennyt teosten paikka kokoelmassa. Tällä tarkoitetaan sitä, oliko kirja avokokoelman puolella vai varastossa. Avokokoelmassa asiakkailla on vapaa pääsy selaamaan aineistoa. Varastossa olevaa materiaalia voi lainata, mutta aineisto tulee pyytää henkilökunnalta tutustumista ja lainausta varten.

Suomen yleisissä kirjastoissa kaikki pää- ja alaluokat jaotellaan Yleisten kirjastojen luokitusjärjestelmän mukaan (Yleisten kirjastojen luokitusjärjestelmä, [Viitattu 23.11.2010]). Kauhavalla aineistoa ei ole jaettu jokaiseen alaluokan osaan, vaan käytettäviksi on valittu kirjaston tärkeiksi kokemat luokat.

Luokan 39 jaottelu Kauhavalla on seuraava:

- 39 Maanpuolustus. Maa ja merivoimat
- 39.1 Aseistus
- 39.6 Ilmavoimat

Alaluokka 39 sisältää teoksia alaluokista 39, 39.4 ja 39.5.

Luokan 69 jaottelu Kauhavalla on seuraava:

- 69 Liiketalous
- 69.2 Laskentatoimi
- 69.3 Markkinointi. Kauppa
- 69.6 Liikenne
- 69.7 Tietoliikenne

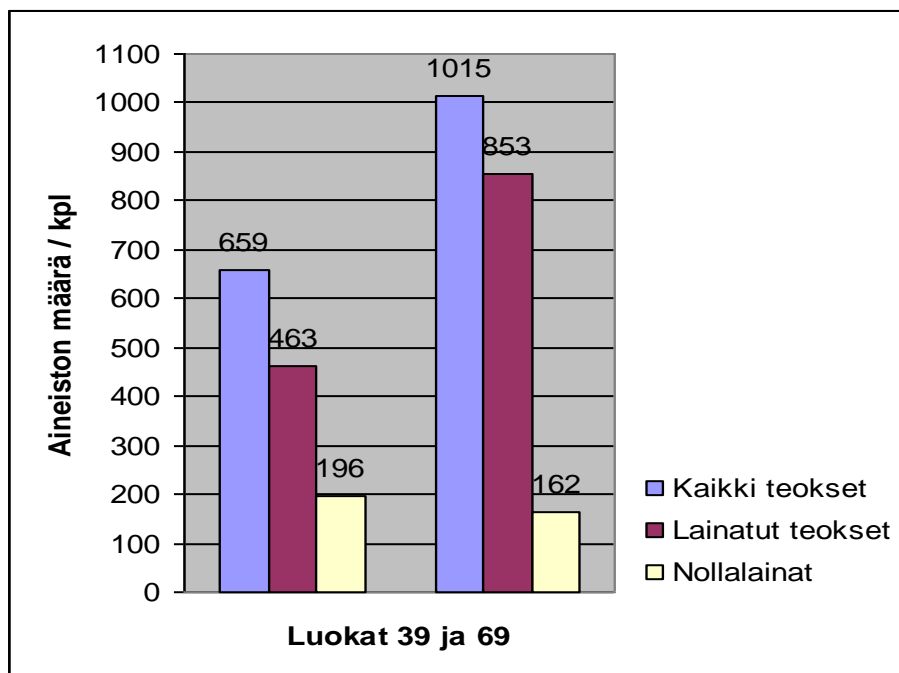
Alaluokka 69 sisältää teoksia luokista alaluokista 69, 69.1 ja 69.4.

Aineiston vuosiryhmittelyssä käytettiin seuraavaa mallia:

- – 1980 (1980 tai ennen julkaistut teokset)
- 1981–1990 (vuosien 1981 ja 1990 välillä julkaistut teokset)
- 1991–2000 (vuosien 1991 ja 2000 välillä julkaistut teokset)
- 2001–2010 (vuosien 2001 ja 2010 välillä julkaistut teokset)
-

Kauhavan kaupunginkirjaston alaluokkien 39 ja 69 aineistot kuuluvat kirjaston käytetyimpien pääluokkien 3 ja 6 alle. Lainaustilastoja katsottaessa nämä kaksi

luokkaa ovat olleet lainatuimpien joukossa viimeiset viisi vuotta (Liite1). Luokassa 39 on yhteensä 659 teosta. Nollalainoja tuosta määrästä on 196 kappaletta eli 29,7 %. Luokassa 69 on teoksia 1015 kappaletta. Nollalainattujen teosten lukumäärä on 162. Tämä on 15,9 % koko luokan teoksista. Kirja-aineiston jakautumista lainattuihin teoksiin ja nollalainoihin voidaan tarkastella Kuviossa 2. Lainattujen teosten ja nollalainojen paikka kokoelmassa voi olla joko avokokoelma tai varasto. Kirjastojärjestelmän lainauslistoissa ei näkynyt suoraan sijaintipaikkaa, joten selvitin aineiston avokokoelma tai varastosijainnit nollalainojen osalta. Koko aineiston täsmällisen sijainnin selvittämiseen olisi mennyt runsaasti aikaa verrattuna siitä saatuun hyötyyn. Koin tärkeäksi selvittää sijainnin vain nollalainojen osalta.

Kuvio 2. Aineistojen jakautuminen alaluokissa 39 ja 69.

4.2 Nollalainat alaluokassa 39

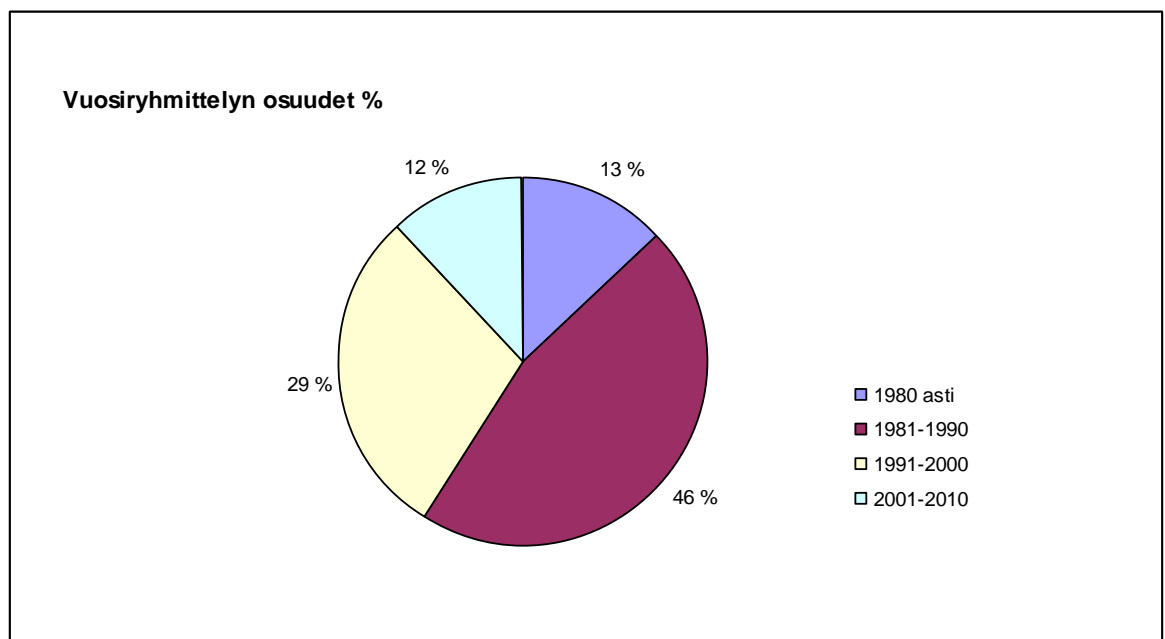
Alaluokassa 39 on yhteensä 659 teosta. Näistä 29,7 % on nollalainoja. Kokoelmaa koskeva tutkimus kattaa vuodet 2006–2010. Aineistosta tutkittiin nollalainoja ja mahdollisia tilastoista nähtäviä syitä niihin. Viiden tilastovuoden aikana 196:ta teosta ei ollut lainattu kertaakaan. Luokassa 39 on huomattava määrä nollalainoja suhteessa luokan teosmäärään. Nollalainatusta aineistosta noin 58 % on vieraskielistä. Luku on korkea, mutta selittyyne luokkien erikoisaineistosta, jota on saatavilla usein vain englanniksi. Lainausten vähyyden voi selittää osin se, että vanhahtavaa ja vieraskielistä aineistoa on alaluokassa paljon.

Taulukko 1. Alaluokan 39 nollalainatut teokset vuosiryhmittäin ja alaluokittain.

	– 1980	1981– 1990	1991– 2000	2001– 2010
Luokat				
39	14	12	14	9
39.1	2	1	3	3
39.2	1		1	
39.3				1
39.4	1	5	2	1
39.5		3	2	1
39.6	5	69	30	3
39.7	2	1	5	5
Yhteensä/kpl	25	91	57	23

Taulukkoa 1 tarkasteltaessa huomataan että, alaluokan 39 nollalainojen pääpaino on luokissa 39 ja 39.6. Tähän vaikuttaa kirjastossa oleva aineiston jaottelu, jossa alaluokka 39 on jaettu vain kolmeen osaa. Tällöin aineistoa hankitaan kyseisiin alaluokkiin eniten, joten myös nollalainoja on suhteessa paljon. Alaluokka 39.6 erottuu toisista myös aineiston ikäjakaumassa. Vuosina 1981–1990 julkaistua materiaalia on huomattavasti eniten nollalainoista.

Tutkiessani aineistojen julkaisukieliä, ilmeni että luokassa 39.6 on eniten englanninkielistä aineistoa. Tämä selittyy sillä, että luokassa 39.6 on ilmavoimia koskevaa aineistoa. Aineistossa on paljon esimerkiksi lentokoneiden tekniikkaa koskevia kirjoja. Osa niistä voi olla vanhempaa kirjallisuutta, mutta tekniset tiedot oman aikansa lentokoneista ja hävittäjistä pitävät edelleen paikkansa. Tässä alaluokassa olevaa materiaalia on kerätty kokoelmaan vuosikymmenten ajan ja varsinkin vieraskielinen aineisto on ollut suhteessa kallista ja harvinaista. Tämän vuoksi poistoja ei ole tehty samassa suhteessa kuin esimerkiksi nopeammin vanhenevassa aineistossa.

Kuvio 3. Alaluokan 39 nollalainojen julkaisuvuodet.

Kuviosta 3 on selkeästi nähtävillä nollalainojen julkaisuvuosien jakautuminen. Määrällisesti se on suurinta vuosina 1981–1990 ilmestyneissä julkaisuissa. Lukumäärä on melkein puolet kaikista alaluokan 39 nollalainoista. Kolmasosa nollalainoista on vuosilta 1991–2000. Kaikkiaan nollalainoista luokassa 39 vanhaa materiaalia on ainakin neljäsosa eli vanhaa materiaalia on todella paljon. Tämä selittää osittain vähäisen kiinnostuksen aineistoon.

Taulukko 2. Hankinnat ja poistot alaluokassa 39.

Tilastotietoa luokasta 39					
Vuosi	2006	2007	2008	2009	2010
Hankinnat	187	190	189	129	103
Poistot	121	72	692	59	83

Taulukkoa 2 tarkasteltaessa on nähtävissä vuoden 2009 kuntaliitos. Hankintoja on tehty vuosina 2006–2008 keskimäärin 50 kappaletta enemmän kuin kuntaliitoksen jälkeen. Osittain tätä selittää kirjastojen halu käyttää määrärahat omiin kokoelmiin ennen kuntaliitosta. Vuoden 2010 hankintamäärän lasku voi johtua kokoelmapolitiikan muutoksesta ja määrärahojen laskusta. Poistojen lukumäärä vuosina 2006–2010 vaihtelee jonkin verran. Huomattava aineiston poistomäärän kohoaminen vuonna 2008 on selitettävissä seuraavan vuoden alussa tapahtuneella kuntaliitoksella. Liitoskuntien kirjastot ovat tehneet poistoja vähentääkseen kokoelmien päällekkäisyyttä. Poistoja on tehty vuotta 2008 lukuun ottamatta vähemmän kuin hankintoja.

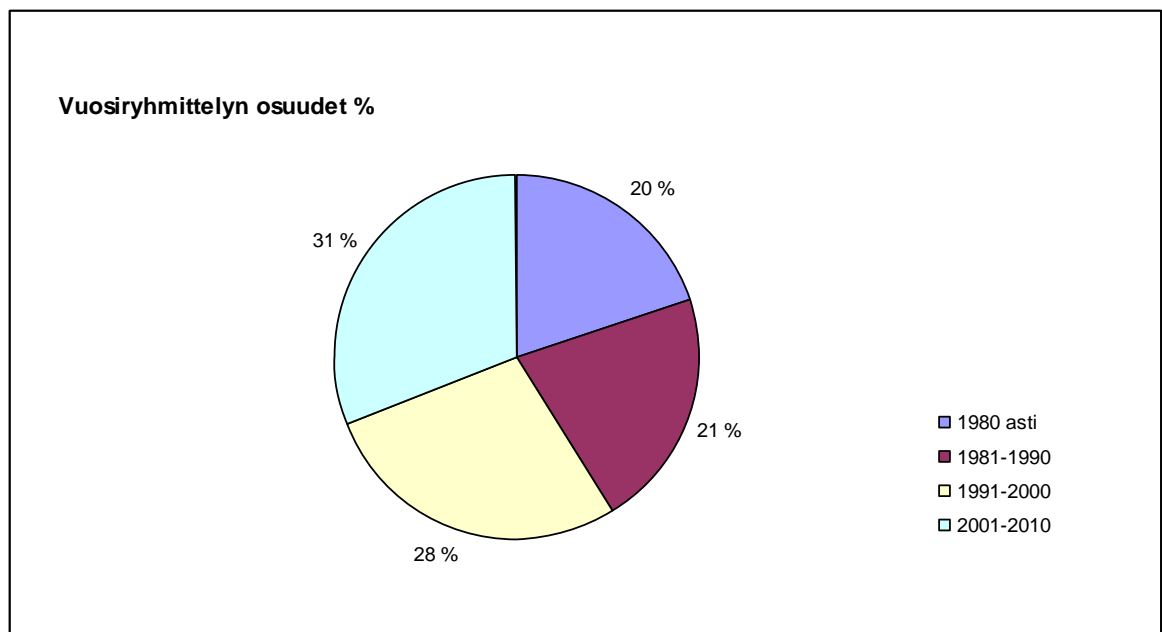
4.3 Nollalainat alaluokassa 69

Alaluokassa 69 on yhteensä 934 kpl kirjoja. Tutkimuksen kohteena olivat nollalainat, joita on teoksista 15,9 %. Nollalainoista noin 16 % on vieraskielistä kirjallisuutta. Tutkittavaa aineistoa on vuosilta 2006–2010.

Taulukossa 3 on esitetty alaluokan 69 nollalainat vuosiryhmittäin. Tilastoista kävi ilmi, että nollalainat sijoittuvat hyvin tasaisesti eri-ikäiseen aineistoon. Ainoa hieman poikkeava lukema löytyy yllättäen vuosiryhmästä 2001–2010. Mitään erityistä syytä ei aineistossa ollut nähtävissä. Mutta lukeman voi osittain selittää uusien kirjahankintojen suuremmalla määrällä. Vuonna 2010 Kauhavan pääkirjaston hankinnassa painotettiin liiketalouden eli luokan 69 aineistoa. Osa hankitusta kirjallisuudesta ei luultavasti ennättänyt olemaan lainauksessa kovin pitkää aikaa.

Taulukko 3. Alaluokan 69 nollalainatut teokset vuosiryhmittäin ja alaluokittain.

	– 1980	1981– 1990	1991– 2000	2001– 2010
Luokat				
69	4	1	2	2
69.1	2	1	15	22
69.2				14
69.3	3	5	12	7
69.6	15	10	7	3
69.7	8	17	10	2
Yhteensä/kpl	32	34	46	50

Kuvio 4. Alaluokan 69 nollalainojen julkaisuvuodet.

Kuvioista 4 on nähtävillä nollalaina-aineiston jakautuminen. Noin 40 % tutkimuksen aineistosta oli yli 20 vuotta vanhaa. Loput 60 % jakautui tasaisesti vuosiryhmiin 1991–2000 ja 2001–2010. Yllättäen näistä 30 % on julkaistu 10 vuoden sisällä. Toisaalta alaluokkaan 69 ilmestyy vuosittain runsaasti nimekkeitä

ja kirjallisuuden kirjo on laaja. Uusia suuntauksia markkinointiin ja kaupalliselle puolelle on kehitteillä jatkuvasti. Tarjonta on siis suurta ja asiakkaat haluavat uutta tietoa myös kirjallisuuden osalta. Vanhimman materiaalin 20 % osuus on osittain selitettävissä tietoliikenteen alaluokan suurelta osin vanhaan aineistoon.

Taulukko 4. Hankinnat ja poistot luokassa 69.

Tilastotietoa luokasta 69					
Vuosi	2006	2007	2008	2009	2010
Hankinnat	236	202	182	212	238
Poistot	100	160	485	47	101

Viiden viimeisen vuoden aikana on luokkaan 69 tehty hankintoja n. 200 kappaletta vuosittain. Joka vuosi Kauhavan kaupunginkirjastolla on muutama painopistealue hankinnoissa. Vuonna 2010 se oli liiketalouden kirjallisuus (Hautala 2011). Tämä on nähtävissä pienenä erona aiempien vuosien hankintamääriin. (Taulukko 4.) Kuluneiden viiden vuoden aikana luokassa 69 on tehty poistoja keskimäärin 100–150 kappaletta vuodessa. Vuoden 2008 huomattava poistomäärän nouseminen johtuu varautumisesta kirjastojen yhdistämiseen seuraavana vuonna. Kuntaliitos Korttesjärven, Alahärmän ja Ylihärmän kanssa lisäsi poistojen tekoa kirja-aineiston päällekkäisyyden pienentämiseksi. Vuoden 2009 poistomäärän aleneminen on selitettävissä edellisen vuoden suurella poistomäärällä. Vuonna 2010 tilanne alkaa tasaantua kuntaliitosta edeltävälle tasolle. Poistojen määrä ei ylitä hankintamääriä kuin poikkeusvuonna 2008.

5 YHTEENVETO JA LOPPUPÄÄTELMÄT

Tutkin opinnäytetyössäni syitä kirjastoaineiston nollalainoihin. Tutkittavanani oli kaksi täysin erilaista alaluokkaa. Yhdistävänä tekijänä oli Kauhavan kaupunginkirjaston kiinnostus kyseisten luokkien aineiston käytöstä. Molempien luokkien kokoelmiin on vuosien saatossa panostettu asiakaskunnan erityispiirteitä huomioiden.

Yksittäiset syyt aineistojen ei-lainaukseen voivat olla monenlaisia. Helposti ajatellaan, että pelkästään aineiston ikä vaikuttaisi lainauskertoihin. Tämä on osittain totta, mutta jos sisältö ei ole vanhentunut niin kirjalla voi olla kysyntää riippumatta sen iästä. Tutkimusaineisto sisälsi vanhaa materiaalia etenkin luokassa 39. Kirjaston henkilökunnan mielestä on tärkeää pitää kokoelmassa mahdollisimman monipuolinen aineisto riippumatta sen iästä, mikäli sisältö pitää paikkansa. Alaluokan 39 aineisto on kieleltään painottunut englantiin ja tämä voi rajoittaa kysyntää. Harvinaisemman materiaalin hankinta on usein kallista, niinpä aineistoja halutaan pitää kokoelmassa mahdollisimman kauan.

Vertasin alaluokassa 39 vähiten lainattuja teoksia eniten lainattuihin. Eniten lainatut teokset olivat suuremmalta osin suomenkielisiä ja julkaistu 2000-luvulla. Nollalainatut olivat usein vanhoja ja englanninkielisiä. Kauhavan Ilmasotakoulun yhteydessä toimii pieni erikoiskirjasto. Tällä voidaan varmaankin osittain selittää alaluokan 39 nollalainoja. Kauhavalla ei ole tutkittu kirjaston ei-käyttöä, joka voisi selittää tiettyjen alaluokkien alhaisempaa käyttöastetta. Selitys voi siis olla niinkin yksinkertainen, ettei kokoelman koko laajuutta ole tuotu tarpeeksi esille. Kirjaston asiakkaat eivät tiedä kuinka laaja kokoelma esimerkiksi lentokoneista ja niiden tekniikasta kirjastosta löytyy. Kokoelmaa voisikin tuoda esille esimerkiksi järjestämällä aineistosta näyttelyjä kirjastossa.

Alaluokassa 69 nollalainat jakaantuivat tasaisesti koko aineistoon. Vanhemman aineiston osalta luokassa on nähtävissä samoja piirteitä kuin luokan 39 aineistossa. Ikä vähentää lainausmääriä, mikä on luonnollinen asia kun käsitellään liiketaloutta, kauppaa ja markkinointia sisältävää luokkaa. Uusi tieto on nykyisin helposti saatavilla monipuolisena elektronisena aineistona ja Internet on loputon lähde tietoon hyvässä ja pahassa.

Alaluokassa 69 osan nollalainoista voi selittää sillä, että Seinäjoen ammattikorkeakoulun yrittäjyyden yksikön toiminta siirrettiin Framille muutama vuosi sitten. Nykyisin Kauhavalla toimii alan aikuis- ja täydennyskoulutusta mutta opiskelijamäärä ja siten lainaajien määrä luokassa 69 on laskenut. Keväällä 2010 Lopetti toimintansa myös yrittäjyyden yksikön kirjasto, joka oli toiminut samoissa tiloissa kuin kaupunginkirjasto. Tämän vuoksi kirjaston on pitänyt panostaa liiketalouden kirjoihin viime vuonna, jotta kokoelmaan saadaan kattavuutta erikoiskirjaston poistuttua.

Yleisiä syitä aineiston nollalainoihin voi olla elektronisen aineiston helppo saatavuus ja lähes rajaton monipuolisuus. Kirjaston aineisto voi olla myös "hukassa". Aineisto voi olla kadonnut, tai se voi olla väärin hyllytetty, joko henkilökunnan erehdyksen tai todennäköisemmin asiakkaan piittaamattoman käytöksen vuoksi. Aineisto voi olla hukassa myös asiasanoituksen suhteen. Jos aineisto on väärin asiasanoitettu, ei asiakas löydä sitä helposti. Asiakkaiden osalta kirjastojen hyllyluokitusjärjestelmä voi tuntua hankalalta käyttää ja sen käytön opetukseen tulisi kiinnittää huomiota.

Aineistojen nollalainat tulevat aina olemaan osa kirjastojen arkea. Kokeneetkaan henkilökunnan edustajat eivät voi karsia niitä täysin pois. On toki luonnollista, että aineiston vanhetessa sen käyttöarvo laskee ja lainauksia tulee vähemmän. Kirjastojen kokoelmatyöllä voidaan vaikuttaa siihen, että aineiston karsimista ja poistoja tehdään tarpeellinen määrä ja hankintaa lisätään tarvittaessa.

Tilastot sinänsä eivät kertoneet yhtä yksittäistä syytä nollalainoihin, mutta niiden perusteella voi tehdä olettamuksia ja päätelmiä syistä. Kvantitatiivinen lähestymistapa oli tämänlaisen tutkimuksen kannalta oikea valinta. Tarkoituksenahan ei ollut arvioida alaluokkia niteiden tarkkuudella, vaan siten, miten tutkimustuloksia voidaan hyödyntää koko kokoelmaan.

LÄHTEET

- Evans, G. E. 2000. Developing Library and Information Center Collections. Fourth Edition. Englewood, Colorado: Libraries Unlimited, Inc.
- Hautala, P. 2011. Kirjastonhoitaja. Kauhavan kaupunginkirjasto. Haastattelu 10.11.2011.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uud. p. Helsinki: Tammi.
- Huhtamäki, T. 2011. Kirjastotoimenjohtaja. Kauhavan kaupunginkirjasto. Haastattelu 10.11.2011.
- Hypén, K. 2006. ... tilata ja järjestää, luetteloida ja varastoida, auttaa lukijoita valitsemaan ja löytämään: Kirjastot ja kaunokirjallisuus. Teoksessa: K. Hypén (toim.) Fiktiota! Levottomat genret ja kirjaston arki. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu, 11-59.
- Kananen, J. 2008. Kvantti: kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 89.
- Karppi, T. 2011. Kirjastovirkailija. Kauhavan kaupunginkirjasto. Haastattelu 10.11.2011.
- Kauhavan kaupunki. Ei päiväystä. [Verkkosivusto]. Kauhava: Kauhavan kaupunki. [Viitattu 5.11.2011]. Saatavana: http://www.kauhava.fi/kauhava-info/yleistiedot/kauhava_lukuina
- Kauhavan, Kortesjärven, Alahärmän ja Ylihärmän kuntaliitos etenee. 13.3.2008. [WWW-dokumentti]. Vaasa: Aluehallintovirasto. [Viitattu 7.11.2011]. Saatavana: <http://www.laanhallitus.fi/lh/lansi/bulletin.nsf/HeadlinesPublicFin/55CA87A34314682CC225740B0028C53F>
- Kirjastoaineiston valinta ja poistoperiaatteet. 1.2.2011. Muistio.
- Pappila, J. 2004. Humanistien käyttämän tutkimuskirjallisuuden saatavuus Helsingin yliopiston kirjastossa. Tampereen yliopisto. Informaatiotutkimuksen laitos. Pro gradu –työ. [Viitattu: 12.11.2011]. Saatavana: <http://www.kansalliskirjasto.fi/yleistieto/tutkimustoiminta/palvelututkimukset.html>
- Rasku–Stenbacka, U. 2011. Kirjastovirkailija. Kauhavan kaupunginkirjasto. Haastattelu 10.11.2011.

Reiman, K. & Nikunen, H. 1998. Suomen ilmavoimat 80 vuotta. Tampere: Apali.

Suomen yleisten kirjastojen tilastot. 2010. [Verkkosivusto] Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö, kulttuuriyksikkö. [Viitattu 23.11.2011]. Saatavana: <http://tilastot.kirjastot.fi/fi-FI/vuositilastot.aspx>

Wilén, R. & Kortelainen, T. 2007. Kirjastokokoelmien kehittämisen ja arvioinnin perusteet: teoria, menetelmät, käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Yleisten kirjastojen laatusuositus. 2010. [Verkkajulkaisu] Helsinki: Opetusministeriö. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2010:20. [Viitattu 12.11.2011]. Saatavana: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2010/liitteet/OKM20.pdf?lang=fi>

Yleisten kirjastojen luokitusjärjestelmä. 2011. [Verkkosivusto] Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö, kulttuuriyksikkö. [Viitattu 23.11.2010]. Saatavana: <http://ykl.kirjastot.fi/>

LIITTEET

Liite 1. Kauhavan lainatilastot

KAUHAVAN KAUPUNGINKIRJASTO
LAINATILASTOTilasto ajalta: 1.1.2010 -
31.12.2010

Kauhavan pääkirjasto

Aikuisten tietokirjallisuus	Lkm	Osuus
Luokka 0	275	1,10 %
Luokka 1	2042	7,80 %
Luokka 2	924	3,50 %
Luokka 3	3960	15,20 %
Luokka 4	1084	4,20 %
Luokka 5	2530	9,70 %
Luokka 6	8025	30,80 %
Luokka 7	3188	12,20 %
Luokat 86 - 89	1131	4,30 %
Luokka 9	2926	11,20 %
Yhteensä	26085	100,00 %

KAUHAVAN KAUPUNGINKIRJASTO
LAINATILASTOTilasto ajalta: 1.1.2009 -
31.12.2009

Kauhavan pääkirjasto

Aikuisten tietokirjallisuus	Lkm	Osuus
Luokka 0	307	1,10 %
Luokka 1	2247	7,80 %
Luokka 2	821	2,80 %
Luokka 3	4612	16,00 %
Luokka 4	983	3,40 %
Luokka 5	2685	9,30 %
Luokka 6	9867	34,20 %
Luokka 7	3370	11,70 %
Luokat 86 - 89	1140	3,90 %
Luokka 9	2854	9,90 %
Yhteensä	28886	100,00 %

KAUHAVAN KAUPUNGINKIRJASTO
LAINATILASTOTilasto ajalta: 1.1.2008 -
31.12.2008

Kauhavan pääkirjasto

Aikuisten tietokirjallisuus	Lkm	Osuus
Luokka 0	400	1,40 %
Luokka 1	2075	7,30 %
Luokka 2	792	2,80 %
Luokka 3	4561	16,10 %
Luokka 4	834	3,00 %
Luokka 5	2632	9,30 %
Luokka 6	9257	32,80 %
Luokka 7	3375	11,90 %
Luokat 86 - 89	1164	4,10 %
Luokka 9	3155	11,20 %
Yhteensä	28245	100,00 %

KAUHAVAN KAUPUNGINKIRJASTO
LAINATILASTOTilasto ajalta: 1.1.2007 -
31.12.2007

Kauhavan pääkirjasto

Aikuisten tietokirjallisuus	Lkm	Osuus
Luokka 0	298	1,10 %
Luokka 1	1886	6,90 %
Luokka 2	897	3,30 %
Luokka 3	4304	15,80 %
Luokka 4	905	3,30 %
Luokka 5	2324	8,60 %
Luokka 6	8612	31,70 %
Luokka 7	3505	12,90 %
Luokat 86 - 89	1219	4,50 %
Luokka 9	3209	11,80 %
Yhteensä	27159	100,00 %

KAUHAVAN KAUPUNGINKIRJASTO /
LAINATILASTOTilasto ajalta: 1.1.2006 -
31.12.2006

Kauhavan pääkirjasto

Aikuisten tietokirjallisuus	Lkm	Osuus
Luokka 0	266	0,90 %
Luokka 1	1933	6,50 %
Luokka 2	946	3,20 %
Luokka 3	4290	14,40 %
Luokka 4	1022	3,40 %
Luokka 5	2785	9,30 %
Luokka 6	10180	34,10 %
Luokka 7	3799	12,70 %
Luokat 86 - 89	1240	4,20 %
Luokka 9	3381	11,30 %
Yhteensä	29842	100,00 %